

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

XIV. De Clandestina desponsatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

64
65
sent & debeat debitum sibi solvere conjugale: cum a
finitas post matrimonium inique contracta, illi nocere
non debeat, quae iniquitatis participes non existit.

*Subsequens effinitas non dirimit matrimonium, sed praecedens
legitima probata. h. d.*

Rgo praecedens affinitas, non subsequens dirimit ma-
trimonium. Sed nec id quidem indistincte obtinet.
nam si estis utriusque conjugum confecti adfessione, accla-
mate etiam vicinia, quod conjugatus ante contractum
matrimonium uxoris suae conlangueam cognoverit,
propterea conjuges separari non debent: nec enim talis
confessio momentum habere debet, cum alioqui facile
fieri possit, ut quicumque inter se contra matrimonium
velint colludere, ad confessionem incestus facile proficiant,
si suae assertioni Ecclesiae iudicium accessurum credant.
Rumor autem viciniae non est adeo iudicandus
validus, ut, nisi fide dignae probationes accedant, possit i-
ta contraclum matrimonium irritare.

DE CLANDESTINA DESPONSATIONE.
TITVLVS XIV.

*Prohibetur matrimonium clandestinum, nec postea opera-
tibus diffidere. h. d.*

Nec tamen post secutam copulam & susceptam
prolem, detectis quibusdam impedimentis, non
line graui scandalo contracta matrimonia retrahantur
oportet, ne, si alter conjugum qui clam contra-
xit, conjugium negaverit legitimis probationibus desit-
entibus, iudicis sententia rite fuerit absolutus, uterque
illis nubendo reatum incurrat adulterii, consaltissime
constitutum est. Ad, ut nullus fidelium occulte nuptias
conuoluit. Sed cum matrimonia contrahenda fuerint, et
per tres hyerum proponantur publicè, competentis ter-
minis praesentio, intra quem qui voluerit, & valuerit, le-
gitimum impedimentum opponat, & ut ipse quoque,
freesbyter per se inuestiget, utrum aliquid futuro mat-
rimonio obstat impedimentum.

*Quod si contraclum matrimonii, donec astat praesumptio,
quid non possit contrahi. h. d.*

Visus si apparuerit probabilis coniectura, contra-
ctus expressè interdicitur, donec quid fieri debeat,
manifestis constitit documentis.

*Nati ex clandestinis & interdicti matrimonii non sunt legiti-
mi, licet nati ex matrimonio contracto in faciem Ecclesiae aut
sententiam divorcii ius legitimum, nisi uterque conjugum uoverit im-
pedimentum. h. d.*

Quicumque igitur uerò huiusmodi clandestina & interd-
icta conjugia inire ausus fuerit, etiam ignoranter, pro-
ter ea huiusmodi conjunctione suscepta, proflus illegiti-
ma censetur, nec de parentum ignorantia ullam est ha-
bitura subditum: cum sic contrahentes, vel non exper-
tentes sciant, vel scilicet affectores ignorantibus videantur,
sunt alioqui, si ignorantes in faciem Ecclesiae contra-
xerint, ante litam sententiam divorcii nati, & legitimi ha-
beantur, & in bona paterna hereditario iure succedant.
Idem iuris erit, si in conspectu quidem Ecclesiae contra-
xerint sed impedimentum ambo uoverint.

*Sacerdos contraclum constitutione Ecclesiae punitur pro qualita-
te culpa, & clandestina matrimonia, si publicentur, recipi Eccle-
siae. h. d.*

Andè si parochialis sacerdos tales conjunctiones
prohibere contempserit, per triennium ab officio su-

a Cap. de for. in fi. & ca. pen. extr. d. tit. b Cap. super
in aut. de eo qui cogit. confa. c gl. in sum. 30. q. 5. & can. si quis di-
uina. §. si itaq. dist. 30. q. 5. d Can. 20. q. 5. e C. cum inhi-
bitio. pen. extr. eod. tit. f d. c. cum inhi. §. cum autem. extr. d.
eod. tit. g d. cum inhi. §. si quis. ext. eod. tit. h d. ca. cum
inhi. §. si extr. eod. tit.

spendendus erit: grauius etiam puniendus, si culpa qua-
litas postulerit. Verum (ut supra indicauimus) si con-
trahens clandestina matrimonia publicare uoluerint,
nisi alia causa impediatur, ab Ecclesia recipienda sunt, tan-
quam à principio in Ecclesiae conspectu contracta.

¶ QVI MATRIMONIVM ACCVSARE POSSVNT,
VEL CONTRA ILLUD TESTIFICARI.
TITVLVS XV.

*Non admittitur ad accusandum matrimonium, qui tempore
denunciationis sicut, nisi iures de calumniis. Et quod post denun-
tiationem nruis qua obiecturus est: & negligentia auctoritatis mei non
intelligitur esse mea. h. d.*

Non tamen quandoocunque, aut indistinctè o-
mnes ad matrimonium impugandum admit-
tendi erunt. Nam si quis tempore factae à sacer-
dote denunciationis in ipsa dicecesi constitutus, nihil
contra matrimonium dixerit eidem mox conjunctos im-
petere minime concedendum erit, nisi proprio firmave-
rit iuramento, quod ea, quae obiecturus est, postea didi-
cerit, quandoque ad accusandum dolo non proficiat: quo
casu etiam, quod obiecturus est, ab illis didicisset, qui
denunciationis tempore siluerunt, claudi non debet et ac-
cusandi aditus: quoniam etsi ab impetitione huiusmodi,
culpa ex tali silentio contracta, auctoribus excludat, iste
tamen, qui culpa caret, amoveri non debet.

*Ex causa etiam post denunciationem potest qui matrimonium
accusare. h. d.*

Idem iuris erit, si tempore denunciationis, vel extra
dicecesim commorabatur, vel alias denunciatio ad e-
jus notitiam pervenire non potuit: imputa, si nimis in-
firmis laborans, mentis non erat compos, vel in
annis tam teneris constitutus erat, ut ad talium rerum
perceptionem ejus aetas sufficere non valeret, five alia
legitima causa fuerit impediri.

*Ad accusandum matrimonium, non ex causa delicti, sed con-
juges admittuntur. h. d.*

Sed nec omnes ad accusationem, testimoniumve di-
cendum admitti debent: nam si de tali impedimento
agendum sit, quod neque conjugum in se delictum con-
tineat, nec ob id matrimonium dissolvi cuiusquam inter-
sit, praeterquam ipsorum conjugum (utputa, si erratum
in conditione status fuerit, vel si mulier ita sit arcta, ut
cognosci non possit, vel vir ita frigidus, ut coire nequeat)
soli ipsi conjuges admittuntur.

*Ad accusandum matrimonium ex causa delicti, omnes admittuntur,
sed potissimum conjunctores, autique, & honestiores.
h. d.*

Quod si delictum contineat, ut, quia aliqui in gradu
vetito vel contraxisse, vel contrahere uelle dicantur,
tunc quilibet quidem ad accusandum recipitur, sed o-
mnium maxime parentes: & filii desunt, proximiorque,
id est, foror, frater, patruus, avunculus, amita, matertera,
et omnique descendentes. Quod si progemes tota des-
cerit, ab antiquioribus, & honestioribus, quibus eadem
propinquitas nota uerisimiliter esse debeat, accusatio, testi-
moniumve recipi poterit. Ideo autem omnium max-
ime parentes, & conjunctiores admittuntur, quoniam u-
nusquisque suam genealogiam cum testibus & chartis, tum
verò ex recitatione majorum scire laborat. Nulli igitur
decentius admitti debent, quam qui melius sciunt.

*Speciale est in causa matrimonii, quod pater admittitur in
causa filii, & e contra. Et testimonium parentum interdum non do-
bet admitti, ubi est disparitas inter conjuges. h. d.*

Quod e autem legitur, pater non recipiatur in cau-
sa filii, nec filius in causa patris, in criminalibus

a Ca. cum in tua. §. alioquin. extr. eo. tit. b Ca. cum in tua. §.
super quo. extr. eo. tit. c Ex videtur. extr. eo. tit. d Ca. l. cum pa-
tr. leg. 3. §. 6. e Ca. videtur. §. quod uerò. extr. eo. tit.

